

‘RA-titel moet worden gedifferentieerd’

In de toekomst moet het mogelijk zijn om de RA-titel te krijgen als men niet tot certificerend accountant is opgeleid, maar bijvoorbeeld tot overheidsaccountant of accountant in business. Met deze en andere aanbevelingen wil de commissie Toekomst Accountancy Opleidingen (TAO) de instroom in het vak vergroten.

TEKST ADRIE BOXMEER

Één van de aanbevelingen van de commissie is om bij de deeltijdopleidingen tot een betere verdeling te komen tussen werk- en studietijd. Verder introduceert de commissie de nieuwe ‘werktitel’ *basisaccountant* waarvoor iemand in aanmerking komt die een brede basisopleiding op masterniveau heeft gevolgd plus een stage van een jaar. Voorzitter van de commissie Toezicht Accountancy Opleidingen, die in opdracht van het NIVRA-bestuur is ingesteld, was Peter Diekman, executive vice president audit ABN AMRO en sinds kort bijzonder hoogleraar compliance aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Diekman over de verminderde instroom in het accountancyvak: “Het probleem is niet alleen dat te weinig studenten zich aanmelden voor de accountancystudie, ook haken er te veel gedurende de studie af. Dit is te wijten aan de lange duur van de studie. Hierdoor wordt de opleiding als zeer zwaar ervaren, zeker door jonge mensen die daarnaast ook nog voldoende tijd willen hebben voor hun privéleven.” Het eerste dat de commissie deed was dan ook de mogelijkheden te onderzoeken om de studie te bekorten.

‘BASISARTS’

Dat bleek nog niet zo gemakkelijk te zijn. Diekman: “Want er gelden zeer strikte wettelijke eisen waaraan de opleiding voor accountant moet voldoen. Zo stelt

de Achtste EU-richtlijn stringente voorwaarden aan het niveau van de opleiding. En ook de International Federation of Accountants heeft allerlei bepalingen uitgevaardigd waaraan het studieprogramma moet voldoen. Niet voor niets hebben wij ons als commissie TAO de afgelopen periode wel eens afgevraagd of we niet aan een *mission impossible* waren begonnen.”

‘Wij hebben ons wel eens afgevraagd of we niet aan een *mission impossible* waren begonnen.’

Toch bleek een andere benadering voor de hand te liggen. Een vergelijking met de studie medicijnen bracht de oplossing. Diekman: “Daar krijg je eerst een basisopleiding. Als je die hebt afgerond ben je basisarts. Daarna kun je je specialiseren in diverse richtingen. Zo zou het volgens ons ook in de accountancy kunnen. Na afsluiting van het theoretische gedeelte word je basisaccountant. Vanaf dat moment kun je verder studeren tot bijvoorbeeld overheidsaccountant of IT-auditor.”

TITELS

De commissie heeft uiteraard goed gekeken naar de gangbare beroepspraktijk. Op basis hiervan vroeg men zich af of het wel noodzakelijk is dat iedereen als certificerend accountant wordt opgeleid. Diekman: “Kijk eens naar auditteams. Hoeveel van de leden zijn daadwerkelijk

Peter Diekman: 'We hebben dit in onze studeerkamer bedacht. De grote vraag is of de markt er oren naar heeft.'

Belangrijkste aanbevelingen

- Na afronding van een brede basisopleiding op masterniveau mag men zich 'basisaccountant' noemen. Vervolgens kunnen studenten zich specialiseren. Na aanvullend postnitiële onderwijs en een op de toekomstige functie gerichte stage kan dit leiden tot een 'gespecialiseerde RA-titel', bijvoorbeeld RA-wettelijk controleur, RA-overheidsaccountant, RA-intern accountant of RA-accountant in business.
- Dit betekent dat het voor een RA-titel niet langer noodzakelijk zal zijn om tot certificerend accountant te zijn opgeleid.
- Universiteiten moeten het onderwijs van de postnitiële opleiding tot accountant bij voorkeur concentreren in zogenaamde 'blokweken', in plaats van nu nog op elke vrijdag. Deze lesweken moet bij voorkeur vallen in perioden waarin er minder werkzaamheden binnen de accountancy zijn te verrichten.
- Iedere basisaccountant krijgt het (aspirant-) lidmaatschap van het NIVRA aangeboden.

certificerend accountant? Er zitten vaak ook mensen in vanuit een andere discipline. Daarop moeten we de opleidingspraktijk afstemmen. Maak het mogelijk dat iemand na het bereiken van status van basisaccountant zich via postnitiële onderwijs specialiseert als bijvoorbeeld overheidsaccountant of accountant in business. Verbind aan deze specialisaties dan ook de titel RA, bijvoorbeeld een RA-overheidsaccountant of een RA-accountant in business."

STUDEERKAMER

Diekman is zich ervan bewust dat voor deze aanbeveling de wet moet worden

veranderd, en dat dit dus een zaak van lange adem zal zijn. "Binnen de huidige regelgeving is alleen specialisatie mogelijk in de controlerende functie. Het is onze bedoeling dat de andere specialisaties in plaats van die van certificerend accountant komen en niet er achteraan, omdat dan de opleiding langer zou worden. En dat willen we niet. Maar het betekent wel dat de wettelijke regels moeten worden veranderd. Overigens wil ik nog een kanttekening bij al onze aanbevelingen plaatsen. We hebben dit in onze studeerkamer bedacht. De grote vraag is natuurlijk of de markt er oren naar heeft. Dat horen wij graag."

'BLOKWEKEN'

Zijn deze aanbevelingen daadwerkelijk het ei van Columbus? Met andere woorden: zullen door deze voorgestelde veranderingen inderdaad meer jonge mensen zich aanmelden voor de studie accountancy? Hoe vreemd het wellicht ook klinkt uit de mond van de voorzitter van de commissie die deze aanbevelingen heeft gedaan, Peter Diekman is daar nog niet volledig van overtuigd. "Nee, er moet nog meer gebeuren. Want behalve de opzet van de huidige studie ervaren vele studenten ook de manier waar de colleges zijn georganiseerd als te belastend. Bij de postnitiële opleiding worden tot nu toe elke vrijdag colleges gegeven. Het betekent dat de studenten op die dag nooit op hun kantoor zijn. Maar soms komt dat helemaal niet goed uit, omdat het heel druk is. Daarom stellen wij voor dat de universiteiten in het vervolg niet meer elke vrijdag colleges geven, maar het lesprogramma concentreren in enkele studieweeken per jaar. Deze blokweken, zoals we ze noemen, zouden dan bij voorkeur moeten worden gepland in perioden dat het op de kantoren waar de studenten werken wat rustiger is."

VERVOLGCOMMISSIES

"En denk nu niet dat we met deze aanbeveling alleen de werkgevers een plezier doen", zegt Diekman. Ook voor de studenten is het prettiger, omdat een van de klachten nu toch vaak is dat én met een drukke baan én een zware studie het privéleven wel eens in de verdrukking dreigt te komen. Dat vindt niemand leuk, maar zeker mensen niet die vaak nog jonge kinderen hebben." Naar aanleiding van de aanbeveling van de commissie Toekomst Accountancy Opleiding zal het NIVRA-bestuur twee vervolgcommissie instellen. De ene commissie zal een beroeps- en opleidingsprofiel voor de basisaccountant verder uitwerken, terwijl de andere een visie op de toekomstige betekenis van de RA-titel zal formuleren. □